

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Luteranska dôba na Slovenskem.

(Dalje.)

Kmet je skušal iznebiti se tlake. Nekateri so bili srečni in so se odkupili od tlake ter so vsako leto grajščaku plačevali tlako v denarju, v žitu ali vinu. To se je včasih do 15. stoletja le malemu številu kmetov posrečilo. Vsi kmetje so želeli, da se tega hudega bremena iznebijo ter postanejo vsaj v nečem prosti. Kralji so imeli v teh časih malo veljave. Bili so le večji veleposestniki in dajali so jim drugi veleposestniki, škofje in samostani neki davek, ali drugače so bili močno pod oblastjo teh grajščakov, škofov in samostanskih opatov. Če ti niso hoteli s svojimi krdeli v vojno, ali niso hoteli denarja dati za njo, kralj sam ni dosti mogel storiti. Da dobé kralji proste roke, da dobé davek neposredno od kmeta in njegove sinove pod njihovo vojno zastavo, podpirali so kralji, kar se je dalo meščane, in kmete proti grajski in duhovenski gospódi. To se je lahko godilo, ker vsa ta gospóda ni bila složna mej sabo; najmanj so pa ti posvetni ljudje tekom stoletij, ko je duhovenstvo že prebogato in premočno postalo, bili zadovoljni s tem, da duhovenstvo toliko premoženja v svojih rokah ima, in papež vso veljavo nad vsemi. Vedno ista pesem. Bogataš se preobjé, postane s svojo ošabnostjo neznosen, dere druge in ti drugi gledajo, kako mu nogo spodbijejo. Grajščakom in duhovnom — v tem sta bila ta dva jedina in tudi v tem, da je kmet njihov delavec brez plače po božjem in človeškem pravu — ni bilo všeč, da meščan bogat postaje in dobro živi.

V teh časih se smodnik iznajde, ki vse bojevanje predrugači. S tem se muči grajska moč in ž njo moč veleposestnikov. Doselej je le telesna moč veljala in zmaga v bojih, odločilna je bila trdnost gradov. Do njih je zdaj lože kak kralj prišel.

Kmet tlakar zapazi to, da se pride zdaj že gradovom in samostanom do živoga, in kmet se začne po vsej Evropi puntati proti grajski in duhovenski gospódi. Na Češkem in Angleškem so se kmeti že v 14. stoletju v ustaje podajali. Husiti, tako so se zvale kmetske, delavske vojske na Češkem, po duhovniku Husu, ki se je tudi proti katol. veri postavil, so tudi že rabili smodnik ter so prvi ustvarili novodobne armade in načine vojevanja. Imeli so najboljše vojaške voditelje 14. stoletja.

To vse si vzamejo nemški knezi za vzgled. To prevrže prejšnje gospodarstvo grajščakov. Oni ne morejo več s svojimi bojnimi krdeli in gradovi kljubovati, smodnik jih porazi in vojščaki, puške in vojske zdaj stanejo veliko denarja. Tega pa ni

dobiti. Kmet je že izžet, meščan posojuje le prijatelju-kralju, ki mu obeta dobička. Grajščaki obožavajo, svoje bojne in druge odvečne hlapce odpuščajo ter škilijo že bolj po bogastvu cerkve. Tudi oni se kralju približavajo, kateremu so prej predpisovali. Meščanom niso privoščili prostora okolo kralja, bilo jim je na tem, da jih kralj vzame pod svoje okrilje, pod katerim se dá kaj pridobiti, vsaj nekaj uradniških dobro plačanih služb za druge, tretje grajske sinove, in prilika, da se zamore ljubega kmeta naprej dreti. Meščan kupuje v teh časih veleposestva. Dobi jih najprej v zastavo, potem, ko se dolg ne plača, postanejo mu last. Tako postane ljubljanski trgovec Valvasor lastnik grajščine v Laškem; vzel jo je od habsburškega deželnega kneza v zastavo. Tako postane ta rod plemenit in iz bogastva te trgovske družine imamo Slovenci prekrasni spomin prejšnjih časov v Valvasorjevi »Časti kranjskega vojvodstva«, zgodovini kranjskih krajev ter ljudi starejše dobe. Ti meščani posedajo v staro plemenitaško grajščinsko last. Zdaj je denar vse.

V tem času so iznašli tudi tisk. Ljudje niso bili več navezani na to, kar je pisano in kar se jim je ustmeno povedalo. Pisanje je počasno, drago, govor se zgubi. V mase ljudstev prihajajo knjige, knjiga je trajna podučevalka. Nauki, omika se širi to in posebno po mestih. Tam ljudje vkup stanujejo, jeden družega podučuje. Tam je prosta lastnina; kdor več ve, več pridobi. V mestih se tisk razvije in knjiga. Neomika grajščin in poznejših v bogastvu se topečih, razuzdano živečih samostanov se mora bojevati s pametnejšimi meščani.

Za negotovimi nameni.

Slovaški spisala L. Podjavorinska.

(Dalje.)

Zuzka sedi sama na vežinem pragu ter gleda v daljavo. Že se bliža poldan; vroči žarki padajo naravnost na kočo; samo prostor, na katerem sedi, je še v senci, in njeno lice kaže se še bolj mračno. Glavo si podpira z rokama ter gleda pred se, toda njene misli bivajo gotovo daleč od romantično-krasne prirode. Gledati tako in pri tem uglobiti se v nekako otožno zamišljenost, to je postala poslednji čas njena vsakdanja navada. Odkar je doma, postala je nenavadno resna. Njeno zalo, dà, móči je reči, krasno ličice se je ponežilo pod vplivom otožnosti in to je dodajalo njenim pravilnim črtam poseben tip lepote. Na lice se ji je vsedla nekaka senca, in oči, poprej vesele, smehljajoče, spremenile so se v zamišljene, globoke. Dà, ko je tako sedela, podpirajoča glavo z roko, ter upiraje pogled nad modrikasto

verigo gorá v daljavo, bila je popolnoma podobna naslikani tugi.

V koči je tiho; stariši so šli v mesto nakupit živeža, torej je ostala sama. Poldan je, na polju vlada mrtva tišina, ki jo tam nareja vročina. Ljudje so se vrnili s polja ter počivajo v svojih hišah. Vse je kakor utrujeno od vročine — samo spodaj na cesti, ki se vije pod gričem, čvrče vrabci ter se kopajo v prahu; na strnišču na drugi strani potoka pa čvrčki jednako merno godejo svoje otožne pesmi. Senca že tudi zapušča prag, in solnce jame ogrevati goli Zuzkini roki.

Po cesti od vasi bližal se je mladenič, nizke, nekoliko sklonjene postave, z licem, zagorelim od solnea. Zagledavši Zuzko, podal se je po ozki stezici navkreber k bajti ter obstal pred njo. Ona se je zganila, toda ni ustala, samo pogled svoj je obrnila v prišleca.

»Kaj delaš Zuzka?«, vprašal jo je mladenič z negotovim glasom.

»Nič«, odgovorila je kratko, oziraje se po vasi. »Kaj hočeš, Samko, čemu si zopet prišel? Saj sem ti že rekla, da bi več ne hodil, pa ti me ne ubogaš! Zares bi že mogel biti enkrat pameten; dobro veš, da tudi naši temu nasprotujejo«, dejala je hladno, skoraj strogo osuplemu mladeniču v oči. Stal je pred njo, kakor skesan grešnik, s pobešenimi očmi, igraje se z žitnim klasom, ki ga je slučajno imel v rokah.

»Hej! saj bi jaz tudi ne prišel, ko bi se mogel premagati!«, vzdihnil je žalostno. »Tona, ko bi ti vedela, kakó mi je pri srcu, ko te čujem tako govoriti! Saj nisi bila tako čudna, ko si prišla; bila si povsem drugačnejša, in jaz, jaz sem si mislil, da me imaš vsaj nekoliko rada . . .«

»No, vidiš, Samko, jaz v resnici ne morem drugače«, oglašila se je ona nekoliko nežnejše, ganjena po boleznem mladenčevem glasu; »vidiš, tvoja mati me je zopet oštela, a jaz ji vendar nisem učinila nič žalega . . . Niti na ples ne pojdem več, — vsakdo se me izogiblje, kakor dihurja. Ne dovolijo ti nikdar, da bi me vzel, torej z Bogom? morava se ločiti. Vzemi si le Doro in dobro se ti bo godilo.«

Na Samkovem licu je zaigral trpek nasmeh.

»Lahko ti je tako govoriti. Toda jaz zares ne morem pomisliti na to, da bi ne imela biti moja. Hej, Zuzka, ko bi vedela, kako te imam rad, ne govorila bi tako . . .«

Zuzka si je zaslonila z roko oči ter se zagledala v daljavo. Še pred nedavnim so take Samkove besede napolnovale njeno srce z blaženostjo, a danes — danes pa se one tam odbijajo brez odmeva, ne da bi sploh vzbujale v njem kako sočutje. Ne veseli je njegov ljubezniv pogled, niti

nežna, preprosta izpoved ljubezni. Vse to je premagala, zaglušila nekaka negotova, njej sami nejasna težnja. Dolgčas ji je za »svetom« in za vsem, kar je v njenih mislih združeno s to besedo. Že je privajena temu klatenju prav tako, kakor njen oče in deloma tudi mati. In težnja za svetom raste vsakega dne; njej še niti na misel ne pride, braniti se ji. Od časa, kar biva v Mrazovcu, pripravljena je verjeti, da klatenje po svetu je njih usoda, njihova kletev! In čudno! Dokler je bila na tujem, ni niti pomislila na Štefana, sedaj pa ga ima neprestano v mislih. Odkar ga ni videla, postal ji je tako drag, tako zanimiv, da je bila pripravljena, podati se za njim bodisi tudi po širokem svetu, stokrat rajše, nego s Samkom, s tem mehkim, preprostim Samkom, navezati se na ugodno življenje. Dokler je bila na tujem, ni ji prišlo v misel, spominjati se Štefanovega imena, sedaj ga pa neprestano šepeta z bolešno tugo v duši...

Politični pregled.

Državni zbor se skliče sredi meseca septembra. Glavna njegova naloga bo, da izvoli člane delegacije. Če Nemci ne bodo odnehali od obstrukcije, se zasedanje hitro zaključi.

Ogrska. V ogrskem državnem zboru se razpravlja sedaj o nagodbi. Razprave bodo že sredi meseca julija končane.

Italija. Vlada je prekršila ustavo. Izdala je nekaj naredb, s katerimi se omejuje tiskovna svoboda in pravica zborovanja. Radi tega pride do hudih razprav v drž. zboru.

Francija je dobila novo ministrstvo, katero pa ne bo dolgo živelo, kajti že v prvi seji parlamenta je našla toliko nasprotij, da jih ne bo mogla premagati.

Belgija se pripravlja na revolucijo, katera utegne nastati že tekom prihodnjih dnij. Klerikalci se po vsi pravici bojé, da bi pri prihodnjih volitvah propadli, ker se je ljudstvo njihovega vladanja že do grla naveličalo. Zato hočejo klerikalci premeniti volilni red na ta način, da bi sami sebi zagotovili vladu za vse večne čase, druge stanove zlasti delavce pa oropali njihovih pravic. V deželi vlada vsled tega strašna razburjenost. Delavci se oborožujejo in začno dne 5. julija občen štrajk, ki se lahko premeni v krvavo revolucijo. Po vsi Belgiji se razteza sedaj klic: Živela revolucija, smrt klerikalcem.

Dopisi.

S kmetov, 26. junija. Mislil sem, da bom v svojem prihodnjem dopisu zamogel čitateljem »Rodoljuba« opisati novo »kašo«, a spoznati ne morem svoje obljube, ker Škore in tutti quanti so navzlic 20 stopinj gorkote menda zmrznili s svojim projektom. Odškodovati Vas hočem torej z drugimi raznoterostmi iz naših hribov. Stariši pošiljajo svoje otroke v šolo, da bi se tam učili, toda naš gospod Peter (ki bi se mlajšim in sposobnejšim močem tudi že lahko umaknil, saj ima že 40 službenih let) jih uči tudi le predpisanih predmetov, nego tudi — perje eufati. Moj tovariš v Aržišah mi je nedavno pravil, da naš »ta veliki kaplan« pridno hodi v tamošnjo faro. Občinske seje ne zamudi nobene, kar tudi ne sme storiti, ker pri

raznih nasvetih ima on glavno besedo. Pri zadnji seji je predlagal naj aržiška občina voli knezoškofa častnim občanom. Oče župan, stara korenina, ki ne zna ne brati ne pisati (taci ravno klerikalci želijo), katerega ima kaplan, kakor pravimo na »pangelcu«, je bil takoj zadovoljen s stavljenim predlogom ter je tudi zapovedal tajniku, naj predlog zapiše v zapisnik. Trije odborniki, ki vedó, da se častnim občanom volijo le možje, ki imajo za občino kakovo zaslugo, kar v tem slučaju ni, ker večina prebivalcev škofa niti ne pozna, prvotno niso bili za predlog, da pa ustrezajo županu, so tudi prikimali. Na kaplanovo vprašanje, koliko je pri volji dati občina iz blagajne za diplomo, pa so vsi odborniki namah odgovorili: „Nič!“ Kaplan od móž na katoliški podlagi kaj tacega gotovo ni pričakoval, zato je zadrega, v katero so ga s tem spravili ni bila kar si bodi, zlasti, ker so blizo mokrači in liberalci, ki bodo o tem gotovo zvedeli. Miló torej pogleda očeta župana, ki je bil sam kolikor toliko tudi v zadregi. Da župan sebe in kaplana iz blamaže izvleče, je rekel: jaz dam pet gld. in drugo (menda deset gld.) zložite odborniki med seboj.

Dasi odborniki tudi s tem predlogom niso bili zadovoljni, se iz zgolj krščanske ljubezni do svojega bližnjega venderle usmilijo in udajo. Kaj pravite cenj. čitatelji k takemu »po sili častnemu občanstvu?« Ponosen knezoškof ne more oziroma ne sme biti.

Prva točka kaplanovega vspeveda je bila s tem rešena, in preiti je bilo treba k drugi. Od treh kupcev bila sta dva na trgovskem shodu in eden je nemčur. Ker je klerikalna sodrga napovedala boj na celej črti, prizanesti se ne sme tudi tem, ampak treba jih je uničiti. Po kaj bi ti trije »bogатели«, je dejal kapelan, ustanovite si rajše gospodarsko društvo rekte »konzul«. Po neštevilnih dokazih, kolike vrednosti bi bilo tako društvo, so se nekateri začeli zanimati in ogrevati za stvar! Razpravljali so delj časa o tej zadevi in slednjič prišli do vprašanja: Kje dobiti denar in kdo bo delal? Kaplan, ki se je od veselja roke mel, misleč: tudi druga točka se ugodno reši, jim odgovori: Denarja dosti, delali bodemo vsi in šlo bude! Kdaj in kje otvore to osrečevalnico, Vam že sporočim. Sedaj naj pa še kdo reče, da gospodje v črnih suknhah nimajo srca za ubozega kmeta. No, ali tudi delavec se jim smili. Tudi za tega je treba kaj storiti, seveda vse le na katoliški podlagi. — Delavec mora imeti poleg dobrega zasluzka in kopališča tudi primerno stanovanje. O tem naš kaplan pridiguje odkar je tukaj, storil pa do danes še ni ničesar. Dne 4. m. m. je razpošiljal vabila k posvetovanju za stavbinsko društvo. Ker se je oglasilo neki že 32 (??) udov, je dne 18. m. m. sklical ustanovni občni zbor. V začasni odbor so voljeni: Dežman, strojevodja, predsednikom; Fain, slikar, knjigovez, kamnosek, fotograf i. dr. podpredsednikom; Škerjanec, kaplan, blagajnikom, tajnika bodo morali šele voliti, ker zbrani in voljeni gospod Birola ni še član in tudi ne bude. Predno povem, kaj hoče kaplan s projektiranimi hišami doseči, hočem s številkami nepristransko dokazati, kako drage bodo te hiše, s katerimi kaplan lovi delavce in utegne nekatere tudi vjeti. Vzemimo, če bi stala hiša tisoč gold. — Ko je delavec prevzame, položiti mora deset

odstolkov, to je sto gold., ako tega zneska ni že z mesečnimi doneski po en (!) gold. vplačal. Od ostalih devetsto gold. bode moral plačevati na leto 1% amortizacije, to je, devet gold. in 5% obresti, ker ceneje bode težko denar dobiti, razven ako se tudi zato porabi potresni denar in katoliški sklad.

Ako torej oboje računeno, plačuje dvajset let, vplačal bode ogromno svoto osemsto gold., s katerimi se bode glavnica devetsto gold. znižala samo za 280 gold., dolžan dotičnik ostane še 720 gold. Če pa kdor zamore isto svoto, kojo bode moral plačevati stavbinskemu društvu, naloži po 4% imel bode po preteklih petnajstih let okroglih tisoč gold., s katerimi si brez kaplana zida hišo kjer in kakršno sam hoče. — Zatorej dragi delavci, premislite in pretehtajte stvar temeljito. Ne dajajte svojega težko zasluženega in prihranjenega denarja v žrelo nenasitnemu klerikalnemu zmaju. Ne pustite se vjeti pri belem dnevu v kaplanove zanjke. Ne verujte njegovim sladkim besedam, za katerimi tiči samo hinavstvo in zvijača. Kdo verjame, da bi se kaplan v resnici hotel žrtvovati za kmeta in delavca. Njegov namen ni družega, kakor dobiti kmeta in delavca v svoje roke, oba naj bi mu bila le pripomoček, ugonobiti vse kar ne trobi v klerikalni rog. Ničesar pa si bolj ne želi, kakor gospodovati v našem občinskem odboru, kjer se kakor bodoči župnik menda že vidi. Proč torej z nakano in puhlo frazo: »zasijala ti je boljša doba in rešen si ubogi trpin! Razpadli so ti trdi zimski okovi in zdrobljena je sila železnih verig. — Pomlad je tu!« — Naj bi moje gotovo odkritosrčno svarilo ne ostalo glas vpijočega v puščavi, seveda naj tudi tukaj velja pregovor: »Vsaka glava svoj svet!«

Lipe Zabukov,
nazadnjaški mežnar in klerikalni agitator.

Domače in razne novice.

Schiffersteinova ustanova. Klerikalna bisaga nima dna. Vrzi vanjo kolikor hočeš, polna ne bo nikdar. To dokazuje tudi najnovejše razkritje. Prošt Jožef Anton Schiffer pl. Schifferstein, ki je bil rojen 27. aprila 1677. l. v Kranju in je umrl 27. septembra 1756. l. v Fahlbachu, je volil grajščino Predvor in 30.000 gld., da se napravijo ustanove za revne dijake iz sorodstva in če teh ni za revne dijake iz Kranja. Trajalo je skoraj sto let, predno so se vse priprave za to ustanovo izvršile. Kapital je mej tem močno narasel in sicer do leta 1892. na 226.000 gld. Leta 1890. se je začel bivši ljubljanski škof zanimati za to ustanovo in izposloval je pri ministrstvu naredbo, s katero se je ustanova odtujila njenemu namenu. Ustanova nese na leto 9527 gld. obresti, a od teh obresti uživajo sorodniki, katerih je še vse polno, samo 560, skoro 9000 gld. na leto pa pojedjo ljubljansko semenišče, Alojzijevišče in razni kanoniki in drugi duhovniki. Oškodovani so torej revni dijaki iz sorodstva in iz mesta Kranja. Ministrska naredba iz l. 1692. je popolnoma nezakonita, ker je bila izdana, ne da bi se bili vprašali sorodniki in mesto Kranj. Stvar pride seveda v dež. zboru na razpravo. Ti kmet pa preišljuj o tej preznačilni dogodbi in spoznaj, da klerikalne bisage res ni nikdar napolniti.

Kardinal Missia. Bivši ljubljanski škof Missia, ki je sedaj nadškof v Gorici, je postal kardinal. Klerikalni listi kar noré veselja, češ, kakšna čast je to za Slovence. Mi pa pravimo: to ni nobena čast za Slovence, ker Missia ni bil nikdar zaveden Slovenec, ampak vselej prikrit nemškutar. Postal je kardinal, ker je vedno tako plesal, kakor so na Dunaju godli, ker je na Kranjskem provzročil boj mej brati, da zlomi notranjo moč slovenskega naroda in tako olajša dunajski gospódi vladanje nad nami. Kadar Slovencev že več ne bo, takrat bodo zgodovinarji pisali: Slovenski narod je začel umirati, ko je postal ljubljanskim škofom dr. Jakob Missia, kateri je razdvojil Slovence, da tako na jedni strani napravi iz Kranjske papeško trdnjavo, na drugi strani pa omogoči hitrejše in izdatnejše ponemčevanje. Posrečilo se mu je, da je vrgel slovensko trobojnico v prah in da se je nad deželo Kranjsko razvila papeška zastava, a za svoje nerodoljubno delo je dobil plačilo v podobi rudečega kardinalskega klobuka.

Najnovjši slovenski domoljub. Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani si je napravila zastavo v papeških barvah. V izkazu prispevkov za to zastavo čitamo tudi, da je predsednik kranjske hranilnice jeden najhujših nasprotnikov slovenskega naroda g. Jožef Luckmann daroval za to zastavo 5 gold. in dotični slovenski list (»Dihur«) je dostavil še »Zvezi priskoči na pomoč še mnogo tako plemenitih domoljubov.« To je že škandal! Če hodijo klerikalci k nemškutarjem berait za milodare, temu se ne čudimo. »Groš je le groš« si misli klerikalec, ker nima v sebi nič narodnega ponosa. Ali da za tiste krajcarje, ki jih dobi obogajme, še stare nemškutarje proglašá za plemenate slovenske domoljube, to je sramota.

Škofov ljubljenec je menda trnovski kaplan Rudolf. Jako pobožen gospod iz Trnovega, ki je za katoliško stvar žrtvoval že lepe tisočake, je škofa prosil, naj razposajenega kaplana prestavi. Toda škof je rekel: »Ne, — sicer propade klerikalna stranka.« Ali je gospodu škofu za klerikalno stranko več, kakor za mir in zadovoljnost v občini, za cerkev in za vero?

Shod na Jesenicah. Onidan je bilo na Jesenicah blagoslovljenje zastave klerikalnega delavskega društva. Čudimo se, da imajo delavci, ki vedno tožijo o slabem zaslužku, toliko denarja, da ga že za nepotrebne zastave proč mečejo. O priliki te slavnosti so prišli na Jesenice tudi poslanci Krek, Pogačnik in Ažman in so na kratko poročali o svojem delovanju. Poročati ni bilo dosti, ker nobeden teh poslancev nič delal ni. Poslušalci so bili prav nezadovoljni s temi poročili. Gospodje poslanci so razpravljali v državnem in o deželnem zboru tako, kakor da so imeli pred sabo same politične otroke. Ugovarjal jim seveda ni nihče, saj bi ga sicer duhovščina preganjala do krvi, mej seboj pa so ljudje prav pošteno zabavljali. Tako, kakor rečeni poslanci, se lahko poroča pastirjem vrh golice, ne pa razsodnim možem.

Novi deželni dvorec v Ljubljani se začne tekom prihodnjega meseca graditi. Dotična dela so že oddana. Veljal bode 370.000 gld.

Nov slovenski list. Goriško politično društvo »Sloga« ustanovi svoj list. Imenoval se bo »Gorica« in bo izhajal po štirikrat na mesec.

Tržič v nevarnosti. Slovenstvo v Tržiču stoji na slabih nogah. Bogati nemški fabrikanti zatirajo slovenstvo kar morejo in delo jim gre toliko laglje od rok, ker jih slovenska duhovščina krepko podpira. Zdaj ustanové Nemci v Tržiču podružnico »Südmarke« in posebno pisarno, da utrdé nemštvo in ugonobijo slovenstvo in duhovniki jih bodo seveda podpirali, saj odpade zanje gotovo kak masten zalogoj. Morda pojde škof še enkrat v Tržič, da tam s prižnice pohvali g. Gassnerja, kakor je to storil lani, menda ravno takrat, ko je sedel v zaporu star berač, obsojen radi tatvine, ker je na Gassnerjevem vrtu pobral eno hruško!

Tržaški namestnik. Razni listi poročajo, da utegne tržaški namestnik kmalu odstopiti, oziroma se umakniti na drugo mesto. V ministrstvu so se prepričali, da za svojo službo ni sposoben in tudi cesar je neki že prišel do spoznanja, da namestnik ni kos svoji nalogi. Stročega, a popolnoma pravičnega generala naj dajo v Trst, pa bo kmalu boljše.

Dve važni pridobitvi so dosegli naši bratje na Štajerskem. Zmagali so pri obč. volitvah v Jarenini nad Mariborom in pri volitvah v okrajni zastop brežiški.

Krščanska ljubezen. Povodom občinskih volitev v Senožečah, pri katerih so bili klerikalci grdo pobiti, so prišle kaj lepe reči o klerikalnih junakih na dan. Mej drugim se je dokazovalo, da je sin katoliškega poslanca Zelena nekemu dolžniku zaračunal 12% obresti. Taka je krščanska ljubezen naših klerikalcev. Katoliški poslanec Pfeifer je bil na nekem kmetskem domu knjižen s 30% obrestmi, poslanca sin Zelen pa tirja 12%!

Trgovsko in obrtno društvo za Kranjsko otvori s 1. julijem svojo pisarno v Schellenburgovih ulicah v Ljubljani. Členom bo to društvo v veliko korist, zato naj se ga oklenejo vsi trgovci in obrtniki.

Nesreča v konsumnem društvu V Leskovci in v Stari Oslici sta bila oba gospoda župnika kaznovana z globo po 15 gld. zaradi nepostavne trgovine v konsumnih društvih. V teh društvih se sploh godé prav čudne reči, o katerih bomo še govorili.

Slovinci in Lahji na Goriškem. Mej slovenskimi in laškimi poslanci goriškimi so se zopet začela pogajanja, da bi slovenski poslanci vstopili v dež. zbor, toda slovenski listi so mnenja, da se ne doseže sporazumljenje.

Shod slovanskih časnikarjev iz Avstro-Ogerske bo letos v Krakovu in sicer 23., 24. in 25. septembra.

Slovanski shod v Parizu. Prihodnje leto, ko bode v Parizu svetovna razstava, se priredi tamkaj velik slovanski politični shod, kakoršen je bil l. 1848. v Pragi.

Na katoliški podlagi. V Radečah pri Zidanem mostu so pred kratkim zaprli prodajalca ondotnega katoliškega konsumnega društva, ker je storil hudodelstvo proti nramnosti. Tak prásec zasluži ostro kazen. Ta slučaj kaže, kaj se vse godi na katoliški podlagi!

Shod slovenskih lesotržcev bo v nedeljo, dne 2. julija ob dveh popoldne v Ljubljani. Lesotržci nameravajo napraviti zadrugo, da se otresejo laških pijavk. Naj bi se zadruge oklenili vsi slovenski lesotržci. Zlasti manjšim lesotržcem bo na veliko korist.

Stiška župnija — združena s samostanom. Cistercijanci so dosegli, da se je stiška župnija združila z njihovim samostanom. Prebivalstvo bo že še občutilo kakšen blagoslov je to, in se bo še kesalo, da se združenju ni uprlo.

Grajsčino Pleterje, katero bi bila rada kupila občina šentjernejska, so dobili v roke francoski kartuzijanci. Uboga kranjska dežela! Zdaj dobi nov samostan. Kako pa naj kmet živi vse te prebivalce samostanov, ki samo molijo in nič ne delajo, ko mora sam v Ameriki kruha iskat?

Sleparstvo. V Voloski so zaprli sodnega slugo Schneiderja, kateri je 11 let kradel koleke z vlog in jih prodajal nekemu trafikantu. Ukradel je kolekov v vrednosti 4000 gld. Kako da se to prej ni zasledilo?

Družba sv. Mohorja je na mesto prošta dr. V. Müllerja izvolila svojim predsednikom kanonika in drž. poslanca Lamberta Einspielerja, podpredsednikom Simona Janežiča, v odbor pa prof. Jožefa Apiha in stolnega kaplana Hribarja.

Umor. V prisilni delavnici ljubljanski je dne 27. m. m. prisiljenec Celikar s kuhinjskim nožem zabodel prisiljenca Gregoruttija in ga tako nesrečno zadel, da je slednji takoj umrl. Celikarja in necega družega prisiljenca Apolonija so izročili dež. sodišču. Domneva se, da je iskati vzrok umoru v nenravnem razmerju, ki je vladalo mej nekaterimi prisiljenci.

Samomori. V Ljubljani sta tekom zadnjih dni dva pijančka skočila v Ljubljano in v njej utonila, 22-letni Ivan Slana iz Polhovega Gradca in Jož. Tršek s Sladke gore v celjskem okraju. — Jožef Dolinšek iz Padeža pri Trebelnem, kateremu se je že dlje časa mešalo, se je blizu svojega doma obesil.

Novi notarji. Notarjem v Logatcu je imenovan nemškutar Galle, notarjem v Žužemperku pa dr. Kuhar.

Obsojeni kočevski turnarčki. Nekateri kočevski turnarčki so pred kratkim v Kočevju napadli tri slovenske fante, ker so ti slovenske pesmi prepevali. Pet turnarčkov je šlo na jednega fanta in ni čuda, če so zmagali. Pokora pa ni izostala! Jeden turnarčkov je bil obsojen na 14 dni v luknjo, dva na 2 dni, jeden na 5 dni, jeden pa na globo 10 gld.

Zadnje deževje je na Dolenjskem napravilo ogromno škode. Vodovje je odneslo na tisoče centov mrve, ostalo pa zelo oblatilo. To je za Dolenjsko velika nesreča. Nje posledica bo, da bode moralo zopet nekaj gospodarjev v Ameriko.

Nezvest služabnik. V Zagorju ob Savi so aretovali mesarskega pomočnika Ivana Trškana, ker je svojega gospodarja pri nakupovanju živine za precešnjo svoto osleparil.

Na smrt obsojen je bil te dni v Trstu 44-letni Anton Cankovič iz Topoljan v Istri, kateri je meseca aprila svojo ženo v postelji zaklal.

Nesreče. V Škocijanu pri Turjaku je 20letni Janez Podlogar vračajoč se iz gozda, zapeljal na neke korenine. Voz ga je s tako silo pritisnil ob neko drevo, da je takoj umrl. — V Zalem logu pri Škofji loki je Janez Čafer, posestnikov sin, zajahal konja, ki se je bil splašil. Konj ga je s tako silo vrgel raz sebe, da se je fant pri priči ubil.

Koliko se potopi brodov? Meseca aprila letos se je potopilo vsega skupaj 72 brodov in 32 parobrodov. Od teh je bilo 5 nemških, 8 ameriških, 23 angleških, 3 avstrijski, 2 danska, 4 francoski, 2 holandska, 1 italijanski, 2 japonska, 18 norveških, 1 portugiški, 1 ruski in 2 švedski. Največ jih je ponesrečilo, ko so trčili skupaj v megli. — Parnikov se je potopilo: 2 nemška, 4 ameriški, 7 angleških, 1 avstrijski, 1 belgijski, 5 francoskih, 1 italijanski, 9 japonskih, 1 norveški in 1 portugalski.

Strašna najdba. V Birminghamu na Angleškem so našli v neki kleti devet mrtvih trupel novorojenčkov. Vsi so bili skrbno v volno zaviti ter so ležali v škatljah za milo. Ta klet spada k hiši, v kateri je stanovala še nedavna neka porodničarica mrs. Bonsen, ki sedaj leži jako bolna v bolnišnici, tako da od nje ni mogoče ničesar izvedeti. Njena sina pa trdita, da ne vesta ničesar o tem.

Car in finski kmetje. Ker je car Nikolaj II. razvidel iz obračuna finskega senata za leto 1896., da je 34% finskih kmetov brez zemljišč, je ukazal, da se v bodoče prebitki letnih proračunov imajo porabiti v to, da se polagoma kmetom nakupijo zemljišča. Naložil je senatu, da sestavi odsek, ki naj prouči to vprašanje ter izdela dotična pravila.

Beli sužnji. Te dni so v Rimu zaprli nekega Josipa Castiglia, 5 drugov in eno družico. Ta svojat je izvrševala pravilno trgovino z nedoletnimi sužnji. Imeli so že nabranih 8 dečkov od 6 do 16 let, katere so vzeli »v zakup« od dotičnih roditeljev, da bi jih gnali na Francosko kakor pevce in krošnjarje. Dečke so spravili domu, trgovce pa so dejali po ključ.

Čudna pota življenja. Leta 1848 je ustrelil sluga Wagner iz ljubosumnosti svojega gospodarja pl. Minutolija, dvornega maršala vojvode Berharda v Meiningen-u. Počakal ga je bil na vrtu, kjer je zavratno izprožil nanj lovsko puško. Wagnerja so obsodili v dosmrtno vozo. Nastopil je kaznen v Untermassfeldu. Ko pa je sedanjí vojvoda nastopil vlado, je pomilostil Wagnerja po prebiti 18-letni kazni. Wagner se je izselil v Ameriko, kjer je v Baltimoru ustanovil svojo družino ter obogatel sčasoma. Sedaj se je vrnil 71-letni bivši sluga v domovino, katero je hotel videti še enkrat. Prosil je avdijske pri vojvodi, da se mu je zahvalil za dobroto in za podarjeno novo življenje. Vojvoda ga je sprejel minolega tedna ter izrazil svoje veselje na tem, da ni bil nevrednež oni, katerega je pomilostil pred 33 leti.

Koliko so vredne Francozinje. V Parizu si je na železnici nedavno temu zlomila nogo mlada ženska in potem zahtevala odškodnine pri sodišču. Sodišče jej je priznalo 40.000 gld. odškodnine, češ, da je dekle izgubila nogo. — Na Francoskem toraj visoko cenijo žensko nogo — celo žensko pa dokaj niže.

Zanimiv shod. Zelo originalna skupščina potepuhov se bo vršila v severo-američanskem mestu Dauville (Illinzi) in sicer na zahtevanje gospoda Karola Noeja iz Sycamore. Mož je velik bogataš, a se zove z veseljem »vagabund dobre družbe«. Več kot 10.000 plakatov so nalepili po raznovrstnejših krajih, katere vagabundi navadno večkrat posetijo. Vsak potepuh se bo bržčas udeležil te velevažne konference, vagabundi iz Chicaga so že napravili nekak program z mnogimi vprašanji, na katera naj se odgovori na tem kongresu.

Žganje iz kaktusov. V francoskih afriških kolonijah raste velika množina kaktusovih rastlin, zvanih Opuntia, katerih debelo perje hrani v sebi jako ukusno pijačo. Francozi so iztaknili, da se da iz te rastline napraviti prav izborno žganje in narediti lepe dobičke. Jedno samo tako kaktusovo drevo nese 100—200 kilogr. sađe in perja, v katerem je ta pijača in iz 1 kilogr. se da narediti 60 guamov žganja. Francoska namerava kultivirati v večjem to rastlino.

Izpred porote. V Loiru na Francoskem je stal te dni pred poroto neki Adolf Vekoslav Borde, delavec, stanujoč v Cateau (katò), kateri je lansko leto 20. julija ubil svojo soprogo in desetletno hčer ter pustil oboje trupel v posteljah gnjiti. Truplo otroka so našli pod matraco, na kateri je ta zver po dovršenem činu še spal 60 noči. Še le ko je zavohal, da mu je policija za petami, je pobegnil, a ko so ga vjeli, se je delal blaznega. Zdravniki so konstatirali, da človek ni blazen in postavili so ga pred poroto, katera ga je obsodila na smrt. Pri obravnavi je še enkrat poskušal biti blazen, pa ni šlo.

Loterijske srečke.

Gradeo , 24. junija.	76, 67, 50, 28, 20.
Lino , 17. junija.	71, 84, 85, 4, 86.
Brno , 28. junija.	78, 50, 89, 57, 51.
Dunaj , 10. junija.	18, 35, 41, 57, 40.
Trst , 17. junija.	83, 82, 70, 4, 51.
Praga , 21. junija.	23, 17, 90, 43, 20.

Tržne cene v Ljubljani

28. junija 1899.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, 100 kg	10	Špeh povejen, kgr.	72
Rež,	8	Surovo maslo, „	85
Ječmen, „	7	Jajce, jedno . . .	02
Oves, „	6 60	Mleko, liter . . .	08
Ajda, „	8 50	Goveje meso kgr.	64
Proso, „	9	Telečje „ „	64
Koruza, „	5 60	Svinjsko „ „	75
Krompir, „	3 30	Koštrunovo „ „	40
Leča, inktl.	12	Piščanec . . .	50
Grah, „	12	Golob . . .	20
Fižol „	11	Seno, 100 kilo . .	178
Maslo, kgr.	96	Slama, „ „	170
Mast, „	70	Drva trda, kiftr.	640
Špeh svež, „	64	„ mehka, „ „	450

Razglas.

Mestna hranilnica ljubljanska

posojuje denar na posestva in sicer do 5000 gld po $4\frac{3}{4}\%$, od 5000 gld. naprej pa po $4\frac{1}{2}\%$, ter daje posojila na posestva tudi na ta način, da prevzema potom odstopa vže vknjižene dolgove proti $4\frac{3}{4}\%$, oziroma $4\frac{1}{2}\%$ obrestovanju.

Obresti se plačujejo vsacega pol leta naprej, z njimi pa plača vsak dolžnik tudi toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo vsako leto ravno 5% od izposojenega kapitala, tako da se ves dolg polagoma poplača.

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda“.

☞ Dobiva se povsod! ☜

Glavna zaloga pri: **Iv. Jebačinu** v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Zobozdravnik.

Vsega zdravilstva

DR. RADO FRLAN

ordinuje v **Škofji Loki** tekom počitnic od 1. julija do 15. oktobra ob četrkih, petkih, sobotah in nedeljah od 8.—12. ure, ob ostalih dnevih pa v **Poljanah**.

Revnim brezplačno.

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Anton Rebek

Kolodvorske ulice šte. 29 v Ljubljani.

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa **domače zavarovalne družbe prve vrste**. Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

☞ Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo. ☜